

Protokoll fört vid pleniföredragning

Regeringskansliet
Allmänna byrån, Rk1

Närvarande
VT, HJ, RH, AH-J, AH, FK, AR, CW

Frånvarande

Justerat
Omedelbart

Ordförande
Lantråd
Veronica Thörnroos

Föredragande
Vice lantråd
Harry Jansson

Protokollförelse
Stf. förvaltningschef
Michaela Slotte

Nr 6

Justitieministeriets begäran om utlåtande gällande
regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag
om ändring av 30 § i självstyrelselagen för Åland.

ÅLR 2022/318

12 Rk1

Landskapsregeringen beslöt sända utlåtande till justitieministeriet enligt bilaga 1.

Hänvisning
Er begäran om utlåtande VN/455/2022

Justitieministeriet
Kirjaamo.om@gov.fi
Janina.groop-bondestam@gov.fi

Kontaktperson
Förvaltningschef John Eriksson
John.eriksson@regeringen.ax

Ärende

Utkast till regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 30 § i självstyrelselagen för Åland

Förslaget till proposition

Propositionen har samband med beredningen av ett förslag till ändring av lagen om smittsamma sjukdomar som följer av social- och hälsovårdsreformen och som bereds vid social- och hälsovårdsministeriet. Social- och hälsovårdsreformen träder i kraft 1.1.2023. Kommunernas och sjukvårdsdistriktens uppgifter inom social- och hälsovården är från 1.1.2023 avsedda att överföras till välfärdsområdena.

I utkastet till justitieministeriets proposition föreslås därför att 30 § 9 punkten i självstyrelselagen för Åland ändras så att de uppgifter som gäller bekämpande av smittsamma sjukdomar hos människor och husdjur som idag sköts av statliga- och kommunala myndigheter beaktas med en neutral formulering då uppgifterna i riket överförs på de nya organen välfärdsområden. Ministeriet föreslår att alla uppgifter som "ankommer på en myndighet som är verksam i riket" på Åland ska skötas av landskapsregeringen eller av någon annan myndighet som anges i landskapslag.

Dessutom föreslås till 30 § i självstyrelselagen fogad en ny sista punkt som ger den landskapsmyndighet som på Åland ansvarar för hälso- och sjukvården en rättsgrund för utförande av vissa uppgifter i hälso- och sjukvården som hör till rikets lagstiftningsbehörighet.

Ändringarna avses träda i kraft så snart som möjligt efter riksdagsvalet 2023.

Landskapsregeringens synpunkter

Förslaget från ministeriet innebär att en rättslig grund för skötseln av förvaltningsuppgifter bland annat gällande smittskyddet kommer att saknas mellan 1.1.2023 till åtminstone juni 2023.

I samband med remissförfarandet beskrivs de föreslagna åtgärderna vara av teknisk karaktär, ett synsätt som landskapsregeringen inte delar. Landskapsregeringen beklagar att man inte beretts möjlighet att delta i beredningen av propositionen.

Finansieringsfrågan som gäller bekämpande av smittsamma sjukdomar hos människor och husdjur hanteras inte i samband med förslaget. Det normala är att förvaltningsuppgifter överförs genom överenskommelseförordning mellan riket och landskapet Åland samt att parterna avtalar om uppgifternas finansiering.

Då nuvarande självstyrelselag skrevs så beaktades inte att smittskyddet kunde föranleda de omfattande kostnader som Covid-19-pandemin nu medfört. Under den pågående pandemin har landskapet Åland erhållit viss kompensation från riket. En osäkerhet har funnits rörande om och i så fall vilka ersättningar landskapet Åland samt i vissa fall kommunerna på Åland har haft rätt till.

Landskapsregeringen konstaterar också att även förslaget till ny 30 § 24 punkt i självstyrelselagen för Åland måste beredas vidare. Behörighetsfördelningen mellan landskapet Åland och riket behöver tydliggöras i fråga om olika hälso- och sjukvårdsuppgifter kopplade till administrativa ingrepp i den personliga friheten samt kostnadsansvaret för dessa uppgifter (vård mot patientens vilja).

Vid en fortsatt gemensam beredning av propositionsutkastet bör parterna gemensamt komma överens om vad som även i övrigt bör regleras i detta läge. En sådan fråga är t.ex. införande av en mekanism gällande kommunernas kostnadsersättningar och som medger att kommunernas ansvar kan avlyftas i det fall en överenskommelse inte nås om finansieringen eller om det annars inte är ändamålsenligt och praktiskt möjligt. Frågan hänger samman med rikets social- och hälsovårdsreform och enligt 18 § 4 punkten i självstyrelselagen för Åland hör kommunernas förvaltning till lagtingets lagstiftningsbehörighet.

Landskapsregeringens slutsats

Landskapsregeringen konstaterar att det utkast till proposition som nu presenterats rörande en ändring av 30 § i gällande självstyrelselag för Åland måste beredas vidare gemensamt med landskapsregeringen, justitieministeriet och övriga berörda ministerier. Landskapsregeringen har för sin del beredskap att omgående inleda arbetet att ta fram ett förslag som kan godkännas av bägge parter.

Lantråd

Veronica Thörnroos

Vicelantråd

Harry Jansson

FÖR KÄNNEDOM

Ålands lagtings självstyrelsepolitiska nämnd, info@lagtinget.ax
Landshövding Peter Lindbäck, peter.lindback@ambetsverket.fi
Ålandsminister Anna-Maja Henriksson, anna-maja.henriksson@gov.fi
Statssekreterare Mikaela Nylander, justitieministeriet, mikaela.nylander@gov.fi
Riksdagsledamot Mats Löfström, mats.lofstrom@riksdagen.fi
Statsrådets kansli, registratorskontoret.srk@gov.fi
Social- och hälsovårdsministeriet, registratorskontoret.shm@gov.fi
Finansministeriet, registratorskontoret.fm@gov.fi